

IZVJEŠTAJ O RADU ZAVODA ZA KLINIČKU I TRANSPLANTACIJSKU IMUNOLOGIJU I MOLEKULARNU MEDICINU U RIJECI U 2014 GODINI

Rijeka, 9. prosinca, 2014.

Organizacija Zavoda

Zavod za kliničku i transplantacijsku imunologiju i molekularnu medicinu u Rijeci osnovala je HAZU, a sufinanciraju ga Primorsko – goranska županija, Grad Rijeka i Sveučilište u Rijeci. Odluku o osnivanju donijela je Skupština Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na svojoj sjednici od 19. 12. 2013. godine. Odlukom Predsjedništva od 25.09. 2013. godine za Voditelja Zavoda imenovan je akademik Daniel Rukavina, na razdoblje od četiri godine.

Zavod je smješten u novom Kampusu Sveučilišta u Rijeci i na raspolaganju ima dva kabineta, dvoranu za manje skupove (do 25 sudionika) , a može koristiti i veće dvorane u zgradi Sveučilišnih odjela. Za sada Zavod zbog skromnih financijskih sredstava nema stalno zaposlenih (samo administrativnu tajnicu Željenu Mikovčić, sa 20% radnog vremena).

Predsjedništvo HAZU na sjednici od 24.02. 2014. donijelo je Odluku o osnivanju Vijeća Zavoda u slijedećem sastavu: akademik Daniel Rukavina, predsjednik; akademik Dragan Dekaris - član, HAZU; Prof. dr. Anđelka Radojčić Badovinac - član, Sveučilište u Rijeci; Prof. dr. Herman Haller - član, Grad Rijeka i Doc. dr. Đulija Malatestinić – član, Primorsko-goranska županija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Zavod je zamišljen kao „virtualno“ središte - centar za okupljanje vrhunskog znanstvenog i stručnog potencijala, a u cilju promišljanja i osmišljavanja razvoja riječke medicinske zajednice. To smo u prvoj godini rada nastojali postići kroz povezivanje temeljnih istraživačkih jezgri iz područja biomedicine, biotehnologije i prirodnih znanosti (koje su srećom u Rijeci dosta brojne i značajne međunarodne prepoznatljivosti) s kliničkim grupama, a sve u cilju stvaranja kompetentnih timova koji će moći aplicirati na domaće i međunarodne istraživačke projekte i prerastati u prepoznatljive grupe za translacijska istraživanja.

Već tijekom prve godine djelovanja aktivnosti i rad Zavoda dobile su punu podršku i odobravanje riječke akademske, medicinske i društvene zajednice. U tom razdoblju obavili smo brojne razgovore i rasprave s pojedincima i grupama iz područja temeljnih i kliničkih znanosti i javnog zdravstva s ciljem stvaranja poticajne atmosfere za suradnju i profiliranje istraživačkih grupa i problematika (npr. personalizirana medicina, imunologija i hematologija, neuroznanost, transplantacijska imunologija, endokrinologija i metabolizam). Smatrali smo dužnošću da doprinesemo i raspravama i dajemo sugestije i odgovore i na aktualna medicinska događanja u nas i u svijetu. Tako smo u uskoj suradnji sa Sveučilištem u Rijeci, Kliničkim bolničkim centrom i riječkom Podružnicom Hrvatskog liječničkog zbora organizirali znanstvene tribine, radionice i simpozije na aktualne teme (npr. prvi hrvatski simpozij o Eboli, debljina kao javnozdravstveni i medicinski problem), kako bi najnovije spoznaje, razmišljanja i vizije bile prihvaćene i u našoj sredini. Pri tome smo doprinosili i

afirmaciji lokalnog znanstvenog potencijala, te omogućili da informacije budu dostupne najširem krugu znanstvenih i zdravstvenih djelatnika.

Znanstvenoistraživački rad voditelja Zavoda odvija se u laboratorijima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i usmjeren je posebno na kliničku imunologiju i biologiju i imunologiju reprodukcije, a opisan je u Izvještaju o djelatnosti Razreda za medicinu.

Organizacija znanstvenih skupova

Tijekom prve godine rada održali smo deset znanstvenih sastanaka (pet simpozija i pet znanstvenih tribina) koji su slijedili ciljeve koje smo postavili u Programu rada i gore obrazložili. Skupovi su u pravilu bili izvrsno posjećeni. Na njima je u svojstvu predavača nastupio 81 znanstvenik i znanstvenica, od toga 57 iz Hrvatske i 24 ugledna znanstvenika iz svijeta.

Simpoziji:

1. Personalizirana Medicina: Novi medicinski i društveni izazov (Personalized medicine: A new medical and social challenge), Rijeka, 7. ožujka 2014. *Suorganizatori simpozija bili su Odjel za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci, HLZ – Podružnica Rijeka i Jean Monnet međusveučilišni centar izvrsnosti Opatija. Ocijenili smo da razvoj personalizirane medicine može biti jedna od prednosti riječke medicine, pa ćemo taj suvremeni medicinski trend sustavno razvijati. Simpozij je imao značajan odjek ne samo u riječkoj, već i u hrvatskoj medicinskoj zajednici i ocijenjen je vrlo pozitivno. Bilo je nazočno oko 200 sudionika, te ministri zdravstva i znanosti i obrazovanja. Predsjednik akademik Zvonko Kusić otvorio je skup. Među 15 predavača bilo je i pet istaknutih znanstvenika iz inozemstva. Tema je izazvala i značajan međunarodni interes, a poznata izdavačka kuća Springer Verlag (Njemačka) tiska, na engleskom jeziku, posebnu ediciju s radovima iznesenim na ovom simpoziju.*
2. Debljina: javnozdravstveni problem i medicinski izazov (Obesity: Public Health problem and medical challenge), Rijeka, 8. svibnja 2014. *Suorganizatori simpozija bili su Hrvatsko društvo za debljinu Hrvatskog liječničkog zbora i Klinički bolnički centar Rijeka. Na simpoziju koji je osvjetlio vrlo aktualan medicinski i širi društveni problem sudjelovalo je 15 znanstvenika u svojstvu predavača, od toga dva iz inozemstva (Njemačka i Belgija), sedam iz Rijeke i šest iz Zagreba i Splita. Simpozij je obuhvatio sve aspekte debljine: genetiku i epidemiologiju, patofiziološke mehanizme, kliničke aspekte, te prevenciju i liječenje. Skupu je prisustvovalo oko 150 slušatelja. Radovi izneseni na ovom skupu objavljeni su u izdanju Zavoda HAZU, što je već pobudilo značajan medicinski interes.*
3. Temeljna i translacijska neurokemija: Glia i neuroni u zdravlju i bolesti (Basic and translational neurochemistry: Glia and neurons in health and disease), Rijeka, 7. srpnja

2014. *Simpozij smo organizirali u suradnji s Odjelom za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci.*

Organizatori Simpozija bili su naši istaknuti neuroznanstvenici prof. dr. Vladimir Parpura i prof. dr. Vedrana Montana, koji su u postupku povratka iz inozemstva.. Na skupu je bilo osam predavača – istaknutih znanstvenika iz inozemstva, te oko 100 slušatelja. Znanstvenu razinu skupa ocjenjujemo izuzetno visokom, jer se radi doslovno o vodećim svjetskim stručnjacima iz područja istraživanja funkcija glia stanica. Posebno bih istakao da su organizatori svim učesnicima simpozija omogućili i elektronski pristup knjizi "Introduction to Neuroglia" (ur.: Alexey Verkhratsky i Vladimir Parpura), koja je u izdanju izdavačke kuće Morgan&Claypool Life Sciences objavljena neposredno pred početak simpozija. I ova tema biti će u budućnosti sustavno razvijana u suradnji s riječkim kliničarima i temeljnim znanstvenicima, što će značajno unaprijediti riječku neuroznanost.

4. Nova dostignuća i izazovi suvremene kardiovaskularne medicine, Rijeka, 26. rujna 2014. Simpozij smo organizirali u suradnji s KBC Rijeka, Hrvatskim kardiološkim društvom, Medicinskim fakultetom i HLZ – Podružnica Rijeka. Na skupu je bilo 15 predavača, od toga dva iz inozemstva. Predavači su dali pogled na sadašnji trenutak kardiologije u svijetu, a posebno istaknuli rezultate i domete riječke kardiologije u okviru koje se razvija respektabilan visokostručni i znanstveni potencijal. Na skupu je bilo oko 80 slušatelja.
5. Medicina i rat: humanost u nehumanosti (u povodu stote obljetnice početka Prvog svjetskog rata), Rijeka, 7. studeni 2014. Simpozij smo organizirali u suradnji s Hrvatskim znanstvenim društvom za povijest zdravstvene kulture, Medicinskim i Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci i Državnim arhivom u Rijeci. U glavnoj temi skupa izlagalo je 7 pozvanih predavača (dva iz inozemstva), a ukupno je bilo 25 predavanja.

Znanstvene tribine

1. Reminiscencije na Rijeku, znanost i medicinu: susret s Enricom Mihichem i Giorgiom Lenzem (Reminiscences on Rijeka, science and medicine: a meeting with Enrico Mihich and Giorgio Lenaz), Rijeka, 24. lipnja 2014. Tribinu smo organizirali u suradnji sa Alumni MedRI, Medicinskim fakultetom i Zakladom Sveučilišta. Povijesni osvrt na znanstveni doprinos dr Lionella Lenza i tri generacije obitelji Lenaz, znanosti i riječkoj medicini. Bilo je pet predavača, od toga dva iz inozemstva.
2. Epidemija ebole: izazov za suvremenu medicinu, Rijeka, 19. rujna 2014. Tribinu smo organizirali u suradnji s Kliničkim bolničkim centrom i HLZ- Podružnica Rijeka. Bilo je pet predavanja koja su osvijetlila širi kontekst, epidemiološke aspekte, etiologiju i dijagnostiku virusa ebole, imunopatogenezu infekcije te kliničke značajke, liječenje i prevenciju. Posebno se raspravljalo o pripremljenosti Hrvatske da se suoči s mogućnosti epidemije.

3. Novija postignuća u imunologiji i hematologiji, Rijeka, 14. listopada 2014. Tribinu smo organizirali u suradnji s KBC Rijeka i HLZ – Podružnicom Rijeka. Tribina je bila prigoda da se riječkoj medicinskoj javnosti predstave dvije mlade znanstvenice izvrsnih postignuća koje su došle iz inozemstva (Ivana Munitić i Antonija Jurak Begonja) i dobitnica nagrade za znanost Zaklade Sveučilišta u Rijeci (Jelena Roganović).
4. Mitohondrijska medicina/ Mitochondrial medicine, Rijeka, 26. studenog, 2014. Ova znanstvena tribina je organizirana u okviru Dana otvorenih vrata HAZU 2014 s vrlo interesantnom i aktualnom medicinskom temom – fiziologija i patofiziologija mitohondrijskih funkcija. Te su aspekte osvijetlili Giorgio Lenaz i Giovanni Romeo, poznati znanstvenici iz ovog područja i profesori emeritusi Sveučilišta u Bologni te profesor Marko Ljubković sa Sveučilišta u Splitu. Prije početka tribine održana je svečanost predavljanja knjige „Debljina javnozdravstveni problem i medicinski izazov“.
5. Predavljanje knjige „Debljina-javnozdravstveni problem i medicinski izazov“ (ur. Daniel Rukavina), HAZU, Zagreb, 27. studenog, 2014. U knjižnici HAZU u Zagrebu predavljana je prva edicija u izdanju HAZU Zavoda za kliničku i transplantacijsku imunologiju i molekularnu medicinu u Rijeci. Uvodni govor je održao predsjednik akademik Zvonko Kusić, a o knjizi su govorili recenzenti akademici Dragan Dekaris i Željko Reiner, te urednik akademik Daniel Rukavina. Pozvano predavljanje održao je dr. Giorgio Lenaz, Profesor emeritus Sveučilišta u Bologni (Italija).

Nakladnička djelatnost

U izdanju HAZU Zavoda za kliničku i transplantacijsku imunologiju i molekularnu medicinu u Rijeci tiskana je prva edicija: Debljina-javnozdravstveni problem i medicinski izazov/ Obesity- A Public Health Problem and Medical challenge (Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog 8. svibnja 2014. u Rijeci) (ur. D. Rukavina), HAZU, Zagreb-Rijeka, 2014, str. 1-160.

Voditelj Zavoda

Akademik Daniel Rukavina